

Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”

Warszawa, dnia 12 czerwca 2020 roku

ZL.0.14.2020

DKS.BPS. KU.0401.17.2020

Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący

Komisji Ustawodawczej

Senatu RP

W nawiązaniu do pisma z dnia 29 maja 2020 roku sygn. DKS.BPS. KU.0401.17.2020 Stowarzyszenie Prokuratorów Lex Super Omnia przekazuje ocenę projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw – druk nr 138

Projekt należy ocenić pozytywnie, jako stanowiący zbiór norm o charakterze korygującym, względnie dopełniającym uprzednio uchwalone przepisy, a w zakresie dwu przepisów wprowadza on zmiany merytoryczne.

Wskazany akt prawny zmienia :

- ustawę o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawę z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”

00-052 Warszawa, ul. Mazowiecka 11 lok 49

www.lexso.org.pl

lexsuperomnia@gmail.com

Lektura projektu połączona z egzegezą przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw pozwala na sformułowanie konstatacji, iż zadaniem projektu jest w istocie konwalidowanie mankamentów w/w ustawy, powodowanych jak można przypuszczać, zbyt szybkim tempem jej procedowania.

I tak, art. 1 pkt 1 projektu zmienia zapis ustawy o Policji wskazując wprost, że w przesłuchaniu nie bierze udziału osoba stosująca przemoc w rodzinie. Zastrzeżenie ze wszzech miar pożądanę tym bardziej, że ustawa z 30 kwietnia 2020 roku posługuje się także terminem „wysłuchać”. Taka redakcja wskazuje, że w toku wydawania nakazu względnie zakazu, osobie stosującej przemoc nie przysługuje status świadka, co z kolei wyłącza stosowanie art. 264 zd. drugie k.p.c. Ta norma prawna statuuje zakaz obecności świadków, którzy jeszcze nie zeznawali w toku przesłuchań innych świadków. Zakaz ma gwarantować obiektywizm depozycji świadków. Jego naruszenie, na co wskazuje wprost judykat Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2017 roku (sygn. I ACa 1026 / 16), wymaga uwzględnienia według zasad ogólnych k.p.c. zawartych między innymi w normie art. 233 k.p.c. Projektowana zmiana jest zatem zasadna i ma przymiot prawidłowej.

Art. 1 pkt 2 lit. a koryguje błąd składniowy art. 15 ad ust. 1 zdanie drugie. Eliminuje omyłkowo wytworzoną sprzeczność, poprzez modyfikację brzmienia i w istocie tworzy spójność w definiowaniu pojęcia „doręczenie”.

Art. 1 pkt 2 lit. b stanowi korektę brzmienia ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 roku, stwarzając osobie stosującej przemoc możliwość zabrania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub będących własnością tej osoby zwierząt domowych nie tylko ze wspólnie zajmowanego mieszkania, ale także bezpośredniego jego otoczenia. Projektowana zmiana jest logiczna i uzasadniona względami doświadczenia życiowego.

Art. 1 pkt 2 lit. c uszczegóławia wcześniejsze wytyczne zawarte w przepisie o delegacji ustawowej Ministra Spraw Wewnętrznych do określenia w drodze rozporządzenia wzoru zawiadomienia umieszczanego na drzwiach mieszkania uwzględniając fakt, że osoba, której ono dotyczy, nie korzysta z profesjonalnej pomocy prawnej. Regulacja stanowi swoistą próbę odpowiedzi na postulat jasności komunikatów adresowanych do osób stosujących przemoc, które często jak wskazują badania, pochodzą ze środowiska patologicznego, nie cechuje ich cenzus wykształcenia i odpowiednia kultura prawna. Czytelna redakcja zawiadomienia czyni zatem po części zadość postulatowi jasności prawa, tam gdzie jest to legislacyjnie możliwe.

Art. 1 pkt 3 lit. a doprecyzowuje ustawę o Policji w art. 15 ae ust. 1 w części dotyczącej sporządzenia protokołu z czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę, wobec której wydano nakaz albo zakaz. Projektowana zmiana nakazuje, by obowiązek złożenia podpisu, obok tej osoby, spoczywał na osobie dorosłej dotkniętej przemocą, uczestniczącej w czynności. Zapis logiczny. Brak bowiem podstaw do tego, by protokół podpisywały wszystkie osoby zamieszkujące w mieszkaniu (a nie obecne przy czynności lub nie dotknięte przemocą) albo małoletnie bez względu na to, czy przebywają czy też nie przebywają w mieszkaniu.

Art. 1 pkt 3 lit. b-d stanowi korektę. Jego pozytywną ocenę zawarto przy ocenie art. 1 pkt 2 lit. b.

Art. 1 pkt 4 uszczegóławia wcześniejsze wytyczne zawarte w przepisie o delegacji ustawowej Ministra Spraw Wewnętrznych do określenia w drodze rozporządzenia wzoru zawiadomienia. W mocy pozostaje ocena zawarta przy art. 1 pkt 2 lit. c.

Art. 1 pkt 5 lit. a wykreśla z ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 roku zapis : „o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” w

przepisach stanowiących o żądaniu, z jakim osoba dotknięta przemocą w rodzinie może zwrócić się do sądu. Żądanie jest precyzyjnie zidentyfikowane, zatem ponowne odwołanie się do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest tyleż zbyteczne, co wprowadzające pewien chaos słowny. W uzasadnieniu ocenianego projektu, w zakresie tego przepisu, przywołano także zasadę stanowiącą o braku wskazywania przez kierującego żądanie podstawy prawnej tegoż, zgodnie z maksymą *facta probantur, iura novit curia*. Uzasadnienie i proponowana zmiana zasługują na aprobatę.

Art. 1 pkt 5 lit. a tiret drugie dokonuje korekty poprzez użycie pełnej nazwy Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Czyni to zadość regulacji art. 43 k.k.w., stanowiącego podstawę utworzenia Funduszu i określenia jego nazwy.

Art. 1 pkt 5 lit. b zmienia regulację art. 15 ag ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 roku zamieniając zwrot „poucza” zwrotem „informuje”. W kontekście regulacji przywołanego przepisu, w tym faktycznego uprawnienia osoby do odmowy wyrażenia zgody na przekazanie danych podmiotowi w celu udzielenia pomocy, określenie „poucza”, jako nacechowane przymiotem władczości, winno zostać poddane korekcie. Dzięki temu zostanie też naznaczona linia demarkacyjna pomiędzy pouczeniem np. w rozumieniu przepisów procedury karnej (o prawach i obowiązkach świadka, pokrzywdzonego, itp.), a poinformowaniem, o którym stanowi 15 ag ustawy w obecnym brzmieniu.

Art. 1 pkt 6 jest jednym z dwu, obok regulacji art. 2 pkt 8 projektu, przepisem wprowadzającym zmianę o charakterze merytorycznym. Wprowadza on sądowi termin na rozpatrzenie zażalenia wniesionego przez obowiązane do opuszczenia mieszkania. Projektodawcy dostrzegli konieczność szybkiego korygowania pomyłek, które mogą zdarzyć się przy wydawaniu nakazu lub zakazu, wobec dużej dynamiki interwencji, podczas których te są wydawane. Przyjdzie podzielić te obawy. Istotnie, okres 48 godzin na rozpoznanie zażalenia przez sąd winien

gwarantować niezwłoczną korektę błędnie ocenionego stanu faktycznego, a w konsekwencji źle zastosowanego instrumentarium prawnego. System funkcjonowania sądów i pełnienie przez nie dyżurów, pozwoli przy tym na uczynienie zadość terminowi.

Art. 1 pkt 7 dokonuje korekty w zakresie terminologii „pokrzywdzonego” i „osoby dotkniętej przemocą w rodzinie”. Podmiot, który ma otrzymać zawiadomienie od prokuratora określony jest mianem „osoby dotkniętej przemocą w rodzinie”. Jest to definicja ustawowa z aktu normatywnego, do którego następuje odwołanie. Korekta, choć w istocie redakcyjna, stanowi jednak przejaw dbałości o jakość stanowionego prawa ze strony Izby Wyższej Parlamentu.

Art. 2 pkt 1 zmienia art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych. Doprecyzowuje odesłanie do tej ustawy. Wobec faktu, że po nowelizacji art. 18 zostanie podzielony na kolejne jednostki systematyzacyjne (ust.), korekta przepisu jest pożądana, zapewniając jego przejrzystość.

Art. 2 pkt 2 stanowi w istocie konsekwencję powyższych okoliczności, a nadto faktu, że doprecyzowania wymaga art. 18 ust. 3 w/w ustawy, który odnosi się wprost do zatrzymania przewidzianego w art. 18 ust. 2.

Art. 2 pkt 3 projektu zmienia zapis ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych wskazując wprost, że w przesłuchaniu nie bierze udziału osoba stosująca przemoc w rodzinie. W mocy pozostaje argumentacja i oceny zawarte przy ocenie art. 1 pkt 1 projektowanej ustawy.

Art. 2 pkt 4 lit. a koryguje błąd składniowy art. 18 d ust. 1 zdanie drugie. Eliminuje omyłkowo wytworzoną sprzeczność, poprzez modyfikację brzmienia i w istocie tworzy spójność w definiowaniu pojęcia „doręczenie”.

Art. 2 pkt 4 lit. b stanowi korektę, stwarzając osobie stosującej przemoc możliwość zabrania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub będących własnością tej osoby zwierząt domowych nie tylko ze wspólnie zajmowanego mieszkania, ale także bezpośredniego jego otoczenia. Projektowana zmiana jest logiczna i uzasadniona względami doświadczenia życiowego.

Art. 2 pkt 4 lit. c uszczegóławia wcześniejsze wytyczne zawarte w przepisie o delegacji ustawowej Ministra Obrony Narodowej do określenia w drodze rozporządzenia wzoru zawiadomienia umieszczanego na drzwiach mieszkania uwzględniając fakt, że osoba, której ono dotyczy, nie korzysta z profesjonalnej pomocy prawnej. Regulacja stanowi swoistą próbę odpowiedzi na postulat jasności komunikatów adresowanych do osób stosujących przemoc, które często jak wskazują badania, pochodzą ze środowiska patologicznego, nie cechuje ich cenzus wykształcenia i odpowiednia kultura prawna. Czytelna redakcja zawiadomienia czyni zatem po części zadość postulatowi jasności prawa, tam gdzie jest to legislacyjnie możliwe.

Art. 2 pkt 5 lit. a doprecyzowuje ustawę o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w części dotyczącej sporządzenia protokołu z czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę, wobec której wydano nakaz albo zakaz. W mocy pozostają oceny zawarte przy art. 1 pkt 3 lit. a.

Art. 2 pkt 5 lit. b-d stanowi korektę, stwarzając osobie stosującej przemoc możliwość zabrania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub będących własnością tej osoby zwierząt domowych nie tylko ze wspólnie zajmowanego mieszkania, ale także bezpośredniego jego otoczenia. Powyżej zawarto pozytywną ocenę tego zapisu.

Art. 2 pkt 6 uszczegóławia wytyczne z art. 18 d ust. 5 i art. 18 f ust. 4. Proponowana zmiana zasadna – vide ocena zawarta przy art. 1 pkt 2 lit. c i pkt 4 projektu, jako analogiczna.

Art. 2 pkt 7 lit. a – vide uwagi do art. 1 pkt 5 lit. a.

Art. 2 pkt 7 lit. a tiret drugie vide uwagi do art. 1 pkt 5 lit. a tiret drugie.

Art. 2 pkt 7 lit. b vide uwagi do art. 1 pkt 5 lit. b.

Art. 2 pkt 8 vide uwagi do art. 1 pkt 6.

Art. 2 pkt 9 vide uwagi do art. 1 pkt 7.

Art. 2 pkt 10 eliminuje błąd, polegający na dwukrotnym zastrzeżeniu w art. 30 d ust. 1 dodanym mocą ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 roku do ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, że przetwarzanie danych osobowych przez ten organ może odbywać się „także bez (...) wiedzy i zgody” osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób tę przemoc stosujących. Taka redakcja przepisu, wraz z poprawieniem interpunkcji w części cyt. przepisu, winno czynić zadość art. 23 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 27 kwietnia 2016 roku, gdzie wprost jest mowa o tym, że aktem prawnym można ograniczyć zakres praw i obowiązków z art. od 12 do 22 i kolejne taksatywnie wymienione, o ile jego przepisy odpowiadają tym prawom i obowiązkom, przy jednoczesnym zastrzeżeniu, że ograniczenie nie narusza istoty podstawowych praw i wolności oraz jest w demokratycznym społeczeństwie środkiem niezbędnym i proporcjonalnym, służącym celom określonym w pkt od a do j tego przepisu. Pkt 2 tej normy stanowi z kolei o tym, że akt prawny musi zawierać szczegółowe przepisy o celu przetwarzania danych, ich kategoriach, zakresie wprowadzonych ograniczeń i innych wskazanych w tym przepisie.

Art. 3 dotyczy zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – art. 9d ust. 2 tejże. Stanowi on o procedurze „Niebieskie Karty”, określając krąg podmiotów, które dysponują legitymacją do jej realizowania. Brak w nim organu w postaci Żandarmerii Wojskowej. Za słuszne i poprawne uznać należy przyjęcie, że skoro organ ten wyposażony został w instrumentarium do udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej, to poszerzenie owego kręgu o Żandarmerię Wojskową zasługuje na aprobatę. Wśród podmiotów wskazanych w treści art. 9d ust. 2 jest Policja i można sobie wyobrazić algorytm postępowania, polegający na praktyce ekspediowania materiałów z czynności wykonanych przez Żandarmerię Wojskową Policji, celem realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ale model ten obciążony jest realną obawą braku efektywności. Zapis art. 3 w takim brzmieniu, jak zawarty w projekcie, uznać więc należy za trafny. Nowela z 30 kwietnia 2020 roku w ogóle nie stanowiła o tym przepisie.

Art. 4 nowelizuje brzmienie art. 3 pkt 5 noweli z dnia 30 kwietnia 2020 roku, usuwając omyłkę we wskazaniu ust. 3 art. 55, gdy winien być ust. 1 tego art. (odpowiednio pkt 1 i 2), a nadto wnosi w swoim pkt 2 najbardziej bodaj doniosłą zmianę, skracając *vacatio legis* ustawy. Określa, iż art. 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw winien określić wejście w życie ustawy z dniem 1 września 2020 roku. Argumentacja zawarta w uzasadnieniu projektu zasługuje na aprobatę. Brak przy tym podstaw do jej powielania w niniejszej opinii. Przedmiot uregulowań determinuje potrzebę szybkiej interwencji ustawowej. Nie ma jednocześnie przesłanek do apriorycznego założenia, jakoby resorty obrony narodowej i spraw wewnętrznych nie zdołały w tym czasie wydać niezbędnych do realizacji ustawy aktów wykonawczych.

Oceniając komplementarnie projekt, należy jednoznacznie stwierdzić, że jego ocena jest pozytywna. Konwaliduje on mankamenty i uchybienia zawarte w ustawie z dnia 30 kwietnia 2020 roku, czyniąc ją jasną, kompletną i należy mieć nadzieję, także skuteczną. Projektowane zmiany poprawnie wpisują się w ustawy, w których projekt czyni zmiany, zachowując przy tym ich systematykę. Kwestię tę zawarto w

niniejszej opinii, poprzez taksatywną ocenę poszczególnych artykułów projektu i ich kolejnych jednostek systematyzacyjnych niższego stopnia, w sposób bieżący analizując redakcję z jednolitymi tekstami zmienianych ustaw. We wszystkich zmianach nie ujawniono mankamentów redakcyjnych.

Przepisy wprowadzające zmiany merytoryczne, a to art. 1 pkt 6 i art. 2 pkt 8 projektu, oceniono pozytywnie, o czym szczegółowo stanowią zapisy przy wnioskach w zakresie tych artykułów.

Projekt winien wejść w życie, jako potrzebny i legislacyjnie poprawny.

z up. zarządu
Stowarzyszenia Prokuratorów
„Lex Super Omnia”

Jarosław Onyszczuk
członek zarządu